

42385/

8

ÚJ ÉLET REGÉNYTÁR

12.385
8

BOSNYÁK BÉLA

ARANYORSZÁG

10
FILLÉR

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

D J E L E T R E G É N Y T Á R

2. sz.

ARANYORSZÁG

REGÉNY

IRTA:

BOSNYÁK BÉLA

KÖZPONTI SAJTÓVÁLLALAT KIADÁSA

Budapest, 1937.

bc

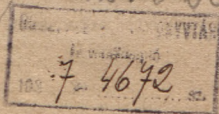
UJ ÉLET REGÉNYTÁR

8. füzet 1937 február 18. II. évfolyam. 6. szám.

(Megjelenik minden héten csütörtökön.)

12.385/8.

Kiadja a Központi Sajtóvállalat.
(Budapest, VI., Vilmos császá-út 65.)
Telefon: 11-30-06.

Felelős szerkesztő és felelős kiadó: dr. Berkes Róbert,
a Közp. Sajtóvállalat igazgatója.

Szerkesztő: Ijjas Antal

Szerkesztőség: Budapest, VIII., Mária utca 23.

Pallas Nyomda R. T., Budapest.

PROLÓGUS.

Az Escurial termeiben nagy volt a mozgolódás. Hajó érkezett a messzi Újvilágból, — Újspanyolországból és a király tanácsosai izgatottan sürgötek-forogtak.

— Herceg, — fordult egy pohos, díszesruhájú udvaronc kétségbeesett arccal a másikhoz, — attól tartok, Őfelsége dühös lesz. Ezek a bolond hajósok megint rossz híreket hoztak az Újvilágból... kirabolt palotákról, éhenhalt parasztokról... legyilkolt indiánokról... Baj lesz. Őfelsége...

A másik, — szikár, méltóságteljes és merev úr, akinek díszes ruhája tele volt aranygombokkal, — közbevágott:

— ...haragudni fog. Ezt akarja mondani? Nem értem, kedvesem. Önnek évi kétszázezer font aranyat hoz az újvilági birtoka. Valami kevés kényelmetlenséget elvise'het érte...

— Dehát mit tehetünk, ha azok az átkozott pogányok nem akarják az aranyukat előadni? Tele van minden barlang ékszerekkel! Mi a kereszténység dicsőségére akarjuk fölhasználni a kincseket...

A másik unatkozva legyintett.

— Kedves tanácsos úr, — ne áltassuk magunkat. Igaza van, nekem is vaj van a fejemen. Én évi háromezrezer font aranyat kapok. De el is

viselem a zivatart... Ófelsége II. Fülöp, — Isten sokáig éltesse, — kissé hirtelenharagú ember. No, de évi háromszázezerért?...

Gúnyosan mosolygott és elfordult, valamelyik ismerősét üdvözölte. Azután, mintha csak eszébe jutott volna valami, visszanézett:

— Kedvesem, — valahogy meg ne próbálja Ófe'ségének ezt a gyerekséget mondani... tudja, hogy a kereszténység védelmére és dicsőségére használjuk föl az aranyat... Ófelsége tréfás ember és könnyen meglehet, hogy végül valamelyik kolostor látja hasznát az elszólásnak...

A folyosókon egyre izgatottabb lett a hangulat. Kérdések röpködtek:

— *Hogyan aludt Ófelsége?*

— *Nincs rossz kedve?*

— *Itt voltak már a hajósok és a dominikánusok?*

A zsibongás hirtelen megszűnt, mintha elvágták volna. A folyosó hajlásánál kissé görnyedt, lesütött szemű szerzetes fordult be. Egyenesen a király szobái felé tartott.

— Solanoi Ferenc atya... — szállt utána a sutlogás. Utána néhány hajós tűnt fel, szerzetesek kísérték őket és a király három kamarása. Egyenesen Ferenc után mentek, be a királyi teremek felé vezető ajtón. Dermedt csendet hagytak kinn...

Félóra múlt el, a félelem és az izgalom fél-órája. Az uraknak sok félténivalójuk volt: Solanoi Ferenc atyát pedig úgy ismerték, mint az indiánok barátját, a konkvisztádoroknak, azaz a szerencsétlen újvilágbeli bennszülöttek kiuzso-

rázóinak és hóhérainak ostorozóját. Úgy érezték — és joggal, — hogy veszedelem fenyegeti a zsidó újvilági latifundiumokat...

Félóra múlva kinyílt az ajtó. A király ahogyan várta meg a spanyol etikett szigorú bejelentését. Megállt az ajtóban és végignézte a térdelhajtó tömeget. Mögötte ott álltak a papok és a hajósok.

— Rossz híreket kapunk az Újvilágból, — kezdte halkán. — Azt hittük, hogy Pissarro halálával megszűnik a nyomorúság és a halál ezen a szerencsétlen földrészen. Nem szűnt meg. Pissarro helyett ezer új Pissarro akadt: ti, a legkevesztélyesebb ország magas méltóságai!

Most már süvített a hangja.

— Mi Krisztus Országáért küzdünk ezen a földön, az ördög ravaszsága ellen! Fejedelmi tisztünk, hogy a gyöngét megvédelmezzük az erősebbel szemben! Hogyan lehetnek az Egyház hívei a rézbőrű milíciák, ha azt látják, hogy éppen a legkatolikusabb király alattvalói gyilkolják le őket az útálatos aranyért?!

Egy pillanatra abbahagyta a beszédet és nyakához kapott. Mostanában kissé nehezen lélegzett: az egyik szolga egy kehelyben tiszta vizet nyújtott felé. Egy hajtásra kiitta, azután röviden befejezte:

— Éppen ezért elhatároztuk, hogy kivesszük kezelekből a gondotokra bízott nyáját és az Egyháznak adjuk, hogy vezesse azt az Akolba, az Üdvösség Útjára! Így döntöttünk: és ezzel az Egyház atyái lelkiekben és világiakban a legfőbb bírák lettek a Korona Újvilágbeli részein!

Mégegyszer végignézett a megdőbbent és hajlotthátú tömegen, — azután visszatért terméibe. Az emberek siettek menteni, ami menthető, mielőtt a király hajója át ér a tengeren.

Ezen a napon igen sok gálya hagyta el a spanyol kikötőket. Több, mint máskor egy hónap alatt. És valamennyi azzal az utasítással indult, hogy az összes vitorlákat kifeszítve suhanjon az Újvilág felé, elrabolni azt a kincset, amit még el lehet. Mert ha a király fulárja megérkezik, bealkonyul a régi szép időknek...

Két nemes úrfi éhen marad...

Ókegyelmessége, don Almayilla keserves arcával állt föl az ebédnél. Egyetlen fia, Carlo úrfi nemkülönben...

— Apám, — mondotta óvatosan a fiú, akinek tizenhétéves szervezete jóval bőségebb ebédet kívánt volna meg, — hogy van az, hogy mostanában ilyen hm... hogyismondjam... nem túlságosan bő az ebéd?

A hatalmas teremben természetesen már csak ketten voltak: a személyzet előtt ilyesmiről nem lehetett beszélni, — különben is: tudták azok jól, a saját hasukon tapasztalták...

Don Almayilla hegyes kis szakállát simogatta.

— Mindezt fiam, annak az ugrifüles hajósnek köszönhetjük, Christopho Colombonak, — mondta és a dúsan terített asztal arányevőeszközeire nézett. Felfedezte az Újvilágot, arannyal árasztotta el Spanyolországot és az aranv után, — tanuld meg fiam, — mindig az éhség kopog-

taf... Nagypád még nyugodt jómódban élt, de élete alkonyán újvilági birtokot kapott öfelségétől; ime, itt az eredmény. Arannyal eszünk, de mit? három tyúktojást és egy kis kenyeret...

— Nem egészen értem, atyám, — mondotta a fiú kissé zavartan. — Miért nem adjuk el az evőeszközöket? Meg az aranyat?

— Mert az evőeszközök aranyból vannak, fiam, — mondotta mosolyogva don Almayilla. — Arany evőeszközöket pedig nem lehet eladni. Aranyat még kevésbé. Mégpedig azért, mert öfelsége, legkegyelmesebben uralkodó királyunk megtiltotta az aranykincs kivitelét, hogy Spanyolország a világ leggazdagabb országa maradjon.

— És a parasztok miért nem dolgoznak? Miért nem művelik meg a földjeinket?

— A parasztok nem szeretnek dolgozni, — magyarázott türelmesen az apja. — Szívesebben harcolnak. A föld terméketlen, a harc termékenyebb: szabad zsákmány, vidám élet: csak a gyöngék maradnak itthon.

Odakint megszólalt egy kürt: a királyi testőrség egy csapata vonult el az ablak előtt, a kikötő felé...

— Szomorú dolog ez, barátom, nagyon szomorú, — mondta a fiú elgondolkozva. — Az aranyat nem lehet megenni, — én pedig éhes vagyok.

Don Almayilla úgy érezte, hogy a fiú túlment a határon.

— Ne feledd el, Carlos, hogy a neved don Almayilla Gasset del Amoroena Pasqualle; Spa-

nyolország grandja az apád és ha öfelsége akaratára meg is fosztott nagyatyád újvilágbeli birtokaitól, mégis a legelőkelőbb nevek egyikét viselled. Ennek kárpótolnia kell mindenért!

Carlos tisztelettel meghajolt, megfordult és az ajtó felé tartott. Ott újra megfordult és még nagyobb tisztelettel hajolt meg atyja előtt, azután elhagyta a termet. Csak kint, az ajtó előtt morgogta a fogai között.

— Kár, hogy a nevemet se lehet megenni... Egyáltalában; ebben a palotában semmit nem lehet megenni. Phü, de éhes vagyok! — csapott a combjára, azután méltóságteljesen megindult, mert az egyik terem ajtaján egy szolga lesóványodott feje bukkant ki.

— Ha valamelyik barátom keresne, caballero Retiro házában vagyok! — vetette oda hanyagul, azután kilépett a kapun.

Caballero Retiro egyellen fia, Filippio, a tornác küszöbén ült és a fogát piszkálta. Carlos álmélkodva torpant meg előtte:

— Mi történt? — kérdezte kíváncsian. — Csak nem húst ebédeltetek?

Pilippio ingerülten nézett föl rá.

— Bosszantani akarsz? — kérdezte és eldobta a fogpiszkálót. — Mit ebédeltél?

— Tojást és kenyeret, — legyintett Carlos. — És te?

— Tojást, reket és kenyeret, — vágta ki a másik, egy kissé büszkén. — Igaz, hogy a kenyér kissé kevés volt...

— Aha, szóval a retek után piszkálsz a fogadatot, — állapította meg Carlos mosolyogva. — Ez már fennhéjázás. Azt hittem, fácánpecsenyét ettél...

Filippio felugrott.

— Don Carlos, — mondotta szertartásosan, — kérem kell, ne beszéljen fácánpecsenyéről, mert nem állok jól magamért. Különben is sokkal fontosabb dologról kell beszélnünk, — mondta azután nevetve és izgatottan. Karonfogta a barátját és elindultak a hatalmas kertbe, sétálni.

Pár pillanatig szótlanul rótták a porlepte utat, amelyet a tűző délutáni nap fehéresszürkére szíkasztott.

— Carlos, ígérd meg a salamancai szent Szűzre, hogy hallgatsz arról, amit mondani akarok... — szólalt meg hirtelen Filippio.

Carlos bólintott. A barátjának ez is elég volt, mert megnyugodva folytatta:

— Tudod úgy-e, hogy van atyám családjában egy züllött rokon. Kitagadta az apja, mert fiatalkorában rossz fát tett a tűzre. Biztosan hallottál már róla.

Carlos megint bólintott.

— Nos, ez a züllött rokon az Ujvilágba ment, ott alaposan megszédte magát és most visszatért. Találkoztam vele. Kért, hogy szerezzem meg számára atyám bocsánatát, olyan kincset tudna a családnak adni, ami párját ritkítja... Hát én beszéltem apámmal...

Carlos izgatottan várta a fejleményeket, de Filippio hallgatózott.

— Nos? — sürgette Carlos.

— Atyám felpofozott, — mondta röviden és komoran a fiú. A másik nem mert nevetni, pedig kedve lett volna rá; de tudta, hogy ilyen halálos sértést egy tizenhatéves caballero nem tűrhet el. Inkább felszisszent, mintha lehetetlen dolgot hallott volna, pedig az ily kis családi tragédiák minden nap előfordultak caballero Retiro kissé hangos házánál.

— Nem hiszem, — csóválta a fejét. — Ilyesmire ragadtatta volna magát? Nagyon különös. Megalázó tett volt, — természetesen rá nézve megalázó, — tette hozzá sietve, mert látta, hogy barátja homloka elborul.

— Igen, én is csodálkoztam, — mondotta méltóságteljesen Filippio, — de kétségtelen tény: felpofozott. Pedig utána én vagyok a család feje. Mégis... no de, hagyjuk! Később különben is bocsánatot kért...

Carlos tudta, hogy ez szemenszedett hazugság, de csak hümmögött.

— Természetesen, — mondta, amikor a másik ránézett. — Nem is tehetett egyebet. Különben is mindig bocsánatot kér... Nem tudom, nem volna-e jobb, ha egyáltalában nem nyúlna hozzád. Akkor nem kellene bocsánatot kérnie. Alkalmadtán megemlítem neki...

Filippio ránézett, gyanakodva. De Carlos halálosan komoly arccal nézett vissza.

— Nem, egyelőre nem kell szólnod, — mondta azután a fiú, — talán most jobb belátásra tért. Különben is megígérte, hogy többé nem feledkezik meg magáról.

Carlos tudta, hogy ez az állítólagos ígéret éppen

a száznegyvenhetedik, de nem szólt semmit. Várta a történet folytatását.

— Szóval kereken kijelentette, hogy nem akar Pedro bácsival beszélni, — alaposan megmondta a véleményét. Nem is nagyon hagyott szóhozjutni, — így nem mondhattam el, hogy mennyire megváltoztak Pedro bácsi anyagi körülményei. Meggazdagodott. Dehát ismered apámat, — ha haragszik, nem lehet vele beszélni... Azóta újra találkoztam Pedro bácsival...

Carlos meglepetten felszisszent.

— És apád tud róla?

— Egyelőre nem volt semmi különös okom arra, hogy elmeséljem neki, — felelte Filippio. — Azt hiszem, nem is fogom. Elvégre idestova felnőtt férfi vagyok, lehetnek magánügyeim, — tette hozzá elgondolkodva.

— Természetesen, helyeselt szívből Carlo. — No és mit mondott Pedro bácsi?

— Gondolhatod, — mondotta Filippio sóhajtván. — Mesebeli kincset hozott a családnak és úgy fogadják, mint valami hitetlen mórt. Pedig egész Valencia róla beszél, a gazdagságáról és a kincseiről... Az első pillanatban azt mondta, hogy atyám bolond és nincs velem több beszélnivalója. De azután megenyhült és megbeszéltem vele, hogy felvisz a hajójára és mindent megmutat...

Carlos hallatlanul izgatott lett. Szerencsefia ez a Filippio! Megnézhet egy valódi, újvilágot járt vitorlást! Tőviről-hegyire!

— És hogy lásd, milyen barátod vagyok: megkértem, engedjen föl téged is, — tette hozzá Fi-

lippió ragyogva. Eddig nem volt biztos afelől, hogy helyesen cselekedett-e, de barátja lelkese-dése minden aggodalmát elsimította. Carlos ujongott. Majdnem a nyakába borult Filippionak, csak azért uralkodott magán, mert félt, hogy gyerekesnek fog látszani...

Don Peđró kinesei...

A titkos látogatás időpontját alkonyatra tűzték ki. Carlos valóságos mámorban sietett haza. Ilyen élményre nem számított! Észre se vette a más-kor csendes kikötőváros élénkségét. A rakparton, amit még V. Károly, a nagy császár épített ki a kinecses flottillák számára, szokatlan zaj és mozgás verte föl a csendet. Hajók indultak, a parton matrózokat verbuváltak, árut raktak ki és be: mintha háborúra készültek volna...

Carlos egyenesen haza sietett. Már sajnálta, hogy megigérte Filippionak; az apjának nem szól az egész tervről. Ő ugyanis jobb viszonyban élt az édesapjával, mint a barátja. Nem emlékezett, hogy az valaha is kezét emelt volna rá. Fönn tudta tartani a tekintélyét ilyen fájdalmas eszközök nélkül is...

Alig tudta kívánni a naplementét. Amikor végre a nagy, vörös tűzgolyó alábukott a nyugati szemhatáron, a tenger mögé, felkapta rövid köpenyét és a kikötő felé indult.

Az élénkség még mindig tartott, — de Carlos most se vette észre. Széles kalpagját a szemére húzta, a köpenyét fölhajtolta: nem szeretete volna, ha valamelyik ismerős révén atyja fülébe jut az esti kirándulás...

A megbeszélt helyen találkozott az izgatott Filippioval, aki hasonló óvatossággal közelítette meg a rakpartot. Carlos alig ismért rá a barátjára.

— Végre, itt vagy! — üdvözölte. — Alig győztelek kivárni. Gyere, siessünk: az a karcsú vitorlás, a „Sebastina“ Pedró bácsi hajója, — azzal már siettek is. Carlos szive kissé dobogott. Először indult atyja tudta nélkül ismeretlen helyre.

Amikor a hajóhoz értek, Filippio odakiáltott, mire a csónak indult és pár perc alatt odavitte őket. Carlos csak most látta, hogy milyen kitűnően épített, pompás vízijármű a Sebastina. Mint minden kikötővárosban élő fiú, értett valamit a hajókhoz: azonnal látta, hogy nem sok vitorlás hagyná el ezt a nagyszerűen megépített alkotmányt...

Filippio úgy mulogatta a hajó egyes részeit, mintha az övé lett volna: személyes büszkeség ragyogott a szemében. Az őrtálló matróz levezette őket a kapitány kabinjába, ahol már várt rájuk Filippio bácsikája.

Carlos az első pillanatban megijedt Pedro bácsitól: minden oka meg volt rá... Az elzúllott rokon hatalmas termetű, elhízott férfiú volt, aki terjedelmes alakja ellenére olyan gyorsan és biztosan mozgott, mint egy macska. Hatalmas, spanyolos sasorrát éppen az orrnyeregnél vágta keresztül egy barátságtalan kard: a balfülétől az orrán keresztül egészen az álláig húzódott a hatalmas vörös csík, ami egy csöppet sem tette rokonszenvesebbé a külsejét...

— Szóval, ez a te kis barátod? — kérdezte ki-

váncsian, amikor beléptek a kabinba. Éppen a pisztolyát tisztította, látszott a keze járásán, hogy gyakorlott ebben a munkában. Carlosnak már az első pillanatban visszatetszett, hogy nem állt föl az üdvözlésükre; anyja házában megszokta, hogy az udvarias ember minden körülmények között előzékeny a vendégével szemben. Pedro bácsi előbb kényelmesen befejezte a munkáját, csak azután állt föl, hogy szemügyre vegye ismeretlen vendégét.

— Szóval te vagy a kis Almayilla-csemete? — kérdezte barátságosan, — de Carlos azonnal megmerevedett.

— Igen, én don Almayilla y Gasset del Amoroena Pasqualle fia vagyok, don Carlos Almayilla y Gasset del Amoroena Pasqualle, — mondotta kimérten és rendreutasító hangon. Don Pedro azonnal látta, hogy helytelen hangot ütött meg: hatalmas meghajlást vágott ki és olyan hangon, amelyről Carlos nem tudta hirtelen megállapítani, hogy gúnyos-e vagy őszinte, bocsánatot kért.

— Tudod, don Carlos, mi tengerészek elparasztosodunk: a vizen hozzászokunk a szabadsághoz és a függetlenséghez, a szárazföldön ahhoz, hogy mi vagyunk a legnagyobb urak: így azután néha elvetjük a sulykot az olyan nemesemberekkel, mint amilyen te vagy. De kérlek, ne haragudj ezért: a közvellenségem csak a barátság jele, nem a bizalmaskodásé. Hogy is engedhetném én meg magamnak, egyszerű hajós létemre, hogy ilyen előkelő nemesemberrel, mint te, bizalmaskodjak?

Olyan őszintének látszott a bocsánatkérés és olyan ügyesen keverte a hízélgés mézével, hogy Carlos léprement: minden gyanúja eltűnt. Don Pedró pedig megmutatta hajója kincseit, — de előbb nyomatékosan megkérte, sőt megeskette őket, hogy senkinek nem árulják el azt, amit mutat...

Carlosnak csakugyan elállt szeme-szája attól, amit látott: Filippio pedig egyik elragadtatásból a másikba esett. Hatalmas aranyszobrok, kő-söntyűk, láncok, ékkövek heverték garmadával a hajó fenekén, vasveretű, hatalmas ládákban. Valósággal mesebeli kincsek voltak...

— Csak azt nem értem, — mondotta Carlos, amikor már mindent megnézték — hogy mi értelme van az ilyen kincseknek. Atyám azt mondta, hogy nem lehet eladni őket, mert a király megtiltotta. Csak azért szerezte meg ezt a hatalmas vagyont, don Pedró, hogy a vasládákban heverjenek?

— Amit atyád nem tud, azt én tudom, — mosolygott Pedro a fiún. — Itt csakugyan nem lehet eladni: de van más helye is a világnak, ahol csengő dénárokat lehet kapni az ilyen kincsekért, — dénárokat, selymet, asszonyokat és finom falatokat: szóval az életet, gyerekeket! Ilyen hely pedig nem is egy van: Frankhon, Olaszország, Británia olyan éhesen várják ezeket a kincseket, mint a sirály a jó falatot. Kapnak utána, higgyétek el... És ennél, még sokkal szebb kincseket ajánlottam Filippio önfőjű apjának, nem ennyit, ezerszer ennyit. Látjátok, nem fogadta el. Mit csináljak? Megyek Frank-

honba: ott van azután élet! Párisban vannak a világ legszebb asszonyai, legjobb ételei... Holnap felszedem a horgonyt, visszamegyek az Újvilágba, felpakkolok a hajómra minden kincset, amit elbír, — azután átmegyek Frankhonba és letelepszem. Veszek magamnak egy hercegséget, ha akarok, mert tanuljátok meg, hogy ott pénzért mindent lehet kapni: azután élem a világot. De most együnk valamit, biztosan éhesek vagytok, mint jómagam...

A két fiú tátott szájjal hallgatott: nem tudták, hogy a világnak ilyen bőségben úszó sarkai is vannak... Filippio rákacsintott Carlosra, amikor a matrózok kezdték a tálakat behordani. Ügylátszott, hogy don Pedro alaposan ki akart tenni magáért: olyan bőséges vacsorával vendégelte meg a fiúkat, hogy azok azt sem tudták, hogy melyik fogásból vegyenek...

Amikor jóllaktak, a kapitány elővett egy barna rudacskát: leharapta a végét és a szájába véve, rágyújtott. A fiúk elhülve bámulták, amikor az orrán-száján füstöt kezdett fujni. Carlos keresztet vetett: azt hitte, ördögi varázslat tanúja...

— Ez egy újvilágbéli növény, fiúk, itt még nem is ismerik, — nevetett don Pedro és megkínálta őket. De Carlosnak nem volt bátorsága, így csak Filippio gyújtott rá. Hamarosan abba is hagyta, köhögni kezdett tőle és rosszul lett. Don Pedro nevetett, elvette tőle a rudacskát és óvatosan eloltotta, eltette.

— Jó lesz máskor is, — mondotta, — de bizony ezt meg kell szokni, akkor azután olyan

fölséges, mint a legjobb délvidéki bor. Az Újvilágban a bennszülöttek orvosságának használják...

Mielőtt elbúcsúztak volna, don Pedro hosszasan suttogott az egyik sarokban izgatott unokaöccsével, miközben Carlos csodálatosan szép kínai selymeket nézegetett. Szerette volna megkérdezni, hogy ezeket is az Újvilágból hozta-e, de nem akarta megzavarni a tárgyalásokat...

— Remélem, holnap még egyszer eljöttek hozzám, — mondotta don Pedro, mielőtt elmentek volna, — Figyelj majd arra, amit Filippio mond és gondolkozz rajta, — fordult Carlos felé azután...

A szökés.

Filippiot nem kellett sokáig biztatni. Hamarosan kitálalt mindent, alighogy elhagyták a csónakot, amely partra vitte őket...

— Figyelj rám, Carlos, jól figyelj, mert ilyen lehetőség csak egyszer nyílik az életben, — kezdte izgatottan. Én már meguntam a tojáást, a tejet és a juhsajtot, meg a relket: meguntam tiszteletreméltó atyám pofonjait és meguntam azt az álmos semmitemvést, amiben itthon élünk. Élni szeretnék! és most, hogy alkalom nyílik rá, én bizony megragadom az alkalmat!

— De miről van szó tulajdonképpen, — kérdezte a váratlan szóáradattól elhűlve Carlos.

— Miről van szó? Csak arról, hogy ha kedvem tartja, Pedro bácsi elvisz magával az Újvilágba, részt ad azokból a kincsekből, amelye-

ket atyámnak ajánlott fel! Csak erről van szó!
Mit szólsz hozzá?

— Nagyszerű, — mondotta óvatosan Carlos.
— És mit szól hozzá az apád?

— Az apám, — legyintett Filippio, — csak akkor fogja megtudni, amikor már a tengeren leszek. Tudom, hogy haragudni fog: de kérdezek, hogy akkor is dühös lesz-e még, amikor visszatérek a tengereken túlról és vagyont teszek a lábai elé? Akkor is kiátkoz-e majd, ha meg-aranyozom az ősi címert és dicsőséget szerzek a családom nevének? Ugy-e, akkor megbocsát? természetesen megbocsát! — vágta rá diadalmasan.

Carlosban különös érzés ébredt föl: emlékezett rá, milyen sokszor bámult a végtelen tenger messziségébe... Vajjon milyen világ van ott, ahol a látóhatár ráborul a vízre, mint a föld szerető dajkája? Messze, napnyugati idegen országok, ahol még dicsőség nyílik a bátor férfi számára!... És Filippio most odamegy. Úgy érezte, hogy ha mehetne, ő is menne. Fölébredt benne is a kalandvágy ördöge és azon vette észre magát, hogy irigylő mellette baktató égőszemű gyerekkori játszótársát, aki előtt egy véletlen rokonság most megnyitja a kalandok felé, a korlátlan lehetőségek felé: az El Dorado felé vezető ösvényt...

Ó, ha újra fölragyogna az Almayilla-család régi fényében, ha új dicsőség és friss gazdagság aranyozná be a régi címert! Egészen elmerült ábrándozásába, csak arra riadt föl, hogy Filippio a vállát rázza.

— Nos válaszolj, mert nincs sok idő a gondolkodásra. Jössz, vagy maradsz? Mert én már döntöttem, én megyek, veled, vagy nélküled. És a te helyedben...

— Mi az, hát én is mehetek? — vágott közbe izgatottan Carlos.

Filippio bosszúsan nevetett.

— Már egy negyedórája erről beszélek. Pedro bácsi látta, hogy milyen jó barátok vagyunk: följánlotta, hogy ha kedved van, te is jöhetsz. Én bizony kapnék az alkalmon, Carlos...

A fiú megszédült egy kicsit. Most, hogy itt volt a lehetőség, kétség szállta meg a lelkét.

— Körülbelül ezer lépés, míg hazaérünk, — mondotta, — addig gondolkodom...

Soha ezer lépésnyi idő alatt még nem gondolkoztak olyan feszülten, mint Carlos. De végül is győzött benne a kalandvágy és amikor a kapuhoz értek, kezet nyújtott Filippionak.

— Rendben van, megyek, — mondotta. — Magadfajta gyerekek végre is pesztrára van szüksége. Nem venném a szívemre, hogy egyedül elengedjelek... — azzal már menekült is barátja viharos ölelgetése elől...

Másnap alkonyatkor Carlos nagyon melegen búcsúzott el édesatyjától. Az meg is kérdezte:

— Mi az, csak nem háborúba indulsz, Carlos?

— Nem, dehogy, — nevetett zavartan a fiú, — csak egy kis sétára. Átmegyek Filippiohoz, azután kóborlunk egy keveset a hegyek között. Aztán bement a szobájába. Lúdtollat vett elő és szarka-

lábás betűivel beleírta az öreg biblia első oldalára, ahol a családi bejegyzések voltak:

— „Atyám, ne haragudj rám: elmegyek, hogy dicsőséget és pénzt szerezzek. Hidd el, hogy méltó leszek a nevedre.“

Elmerülten nézte a hatalmas foliánst, amelyért a nagyapja még egy egész megyényi falut adott: megcsókolta az aranykeresztet a fedelén és kilépett az atyai ház kapuján. Hiába igyekezett férfiasan viselkedni: érezte, hogy forró könnyek peregnek le az arcán...

Mire a nap lement, már a Sebastinán voltak mind a ketten. A hajó a kedvező alkonyi szélben felszedte horgonyait és lassan, méltóságteljesen elindult a messze, láthatatlan partok felé...

A viadal.

Hosszú, unalmas út volt akkor még az átkelés, tele ezer veszéllyel: annyi szenvedés és ismeretlen baj várt az utazókra, hogy inkább a nyugalmas napok voltak izgalmasak. Minden pillanatban a halál leselkedett rájuk: viharok, kalózok, betegségek, szélsőöd, vízhiány: megannyi halálos réme a bátor hajósnak, aki Kolumbusz nagy vállalkozását meg akarta ismételni...

A két fiú a hónapokig tartó úton férfivé serdült. Don Pedro azonnal levetette barátságos álarcát, amikor a nyílt tengerre értek. Filippioval még elég jól bánt, de bizony Carlos ezerszer is megbánta, hogy otthagyta a békés apai házat. A Sebastina konyhája mellett az otthoni ebédek valóságos inyenclakomának számítottak. Minden

nap sós halat ettek és kölest, amiből Pedro kapitány úgylátszik fölös mennyiséget hozott magával. Most már nem Don Carlos volt a neve, hanem „Carlos, gyere ide!“. Ha nagyon dühös volt a kapitány, vagy be volt rugva, akkor gúnyolódott és így szólitotta:

— Gyere csak ide, nemes úrfi. Hogy is hívnak?

Ilyenkor el kellett mondania teljes családi nevét, amin a matrózok, a kikötői csapszékek söpredéke, hangosan röhögött.

Az első időkben természetesen ágaskodott benne a büszkeség; de hamarosan leszokott róla. Egyszer kikötötték: azóta megtanulta, hogy a hajón a kapitány a legnagyobb úr...

Végül már a közönséges matrózok is szemtelenkedni kezdtek vele — ennek hamarosan véget vetett, méghozzá erélyes eszközökkel. Az egyik matróz, hatalmas, szőrös majomember, rászólt gorombán, ő visszafelelt, mire a matróz megütötte. Don Pedro éppen a fedélzeten volt és látta a jelenetet. Filippio is tanúja volt a megáláztatásnak, neki akart menni a matróznak, de a kapitány nem engedte.

— Nos, nemes úrfi, szabadságodban áll elégtételt venni. Akarsz?

Carlos halálsápadtan bólintott. Ugy forrt a vére, hogy nem tudott megszólalni. Don Pedro gúnyosan nevetett, a matrózok vele egvűtt, baho-tázva csapkodták a térdüket. A sértő, akinek nagyon tetszett a komédia, verte a mellét, hogy egy vágással kettéhasítja a „szőlőbéllelt kis kakast...“

Levetették az ingüket és kötésig meztelenül álltak egymással szemben. Don Pedro kardokat hozatott és Filippio hiába tiltakozott, elrendelte a párviadalt.

A matrózok meg voltak győződve arról, hogy az egész játék pár pillanatig tart csak: a két alak, ahogyan szemben állt, csakugyan tragikusan nevetséges ellentét volt. Carlos karcsú, gyerekes teste úgy nézett ki a matróz kötélszerűen duzzadó izmú, hatalmas, bozontos alakja mellett, hogy Pedro kapitányból kitört a bibliai hasonlat, amikor a felek szembeálltak:

— Nos, Dávid és Góliát: rajta!

A matróz azonnal vadul támadott: úgy vagdalózott a kardjával, mint egy mészáros. De Carlos nem hiába tanulta meg édesapjától a spanyol vívóművészet legravaszabb fogásait: a kardjuk még csak nem is érintette egymást. Egy hajlással, egy toppanással kikerülte az irtózatossuhintásokat, amelyek közül bármelyik kettészelte volna. Mint egy táncos, toppant ide-oda: a matróz hamarosan dühbejött és elveszítette az önuralmát. Ekkor Carlos már tudta, hogy a párviadalban ő lesz a győztes. Ügyet sem vetett a tömeg ordítózására, amellyel a matrózt bíztatták. Minden figyelmét a kardra összpontosította. Az ellenfele végképpen megvadult. Hatalmasat ordított és támadott. Carlos hátrált, egészen a korlátig. Ott, amikor a vérbeborultszemű ember észrevette, hogy tovább nem hátrálhat, hatalmas kvintvágással nekiment. Egy finom félfordulat és Carlos elugrott: a következő pillanatban ellenfele nekirohant az alacsony korlátnak. Hiába

akart visszaugrani, megcsúszott és a korláton keresztül belefordult a tengerbe.

Kötelet dobtak utána és Carlos segített a mentésben. A kard a tengerbe esett. A dühöngő matróz, akit társai kinevettek, ordítva kért másikat. Újra kezdődött a viadal.

Carlos eddig igyekezett kímélni ellenfelét. Iratkozott az emberi vértől és úgy gondolta, hogy kifárasztja a matrózt, vagy könnyen megsebesíti, de nem öli meg. Most azonban már látta, hogy vagy ő pusztul el, vagy a másik. Filippio is odakiáltott:

— Carlos, ne kíméld, mert megöli!

Az óriás a kiáltástól még jobban megvadult. Káromkodva és Carlost szidalmazva támadott. Még hogy őt kíméli? Őt, a hajó legjobb vívóját, aki harminc embert tett már el láb alól?

Carlos szemei veszedelmes fényben kezdtek csillogni: támadni kezdett. A vágások elől ügyesen félrehajolva, megsebesítette ellenfelét a homlokán. Halálos csönd támadt. A matróz letörölte a vért és rekedten kiáltott:

— További!

— Most a karodon kapsz egy szép emléket, — jelentette Carlos és a következő pillanatban elhelyezett egy hatalmas karvágást. A matróz nem is hederített rá, — de a többiek eljenezni kezdtek.

— Szalagot kapsz a mellkasodra, kitüntetésként — jelentette be Carlos. A matróz felordított. Most már ő'ni akart. Megkapta a mellvágást, megtántorodott, de azért tovább vívott. Pár pillanat után magához tért és vadabb volt, mint

valaha. Fűtötte a szégyen: ez a lányosalakú, baszszatlan kamasz így megcsúfolja! Azért is megmutatja!

— Filippio, számolj harmincig! — szólt oda a barátjának Carlos. — Harmincnál meghal a barátunk, mert nagyon mocskos a szája. Ti pedig készülhettek a temetésére!

A legénységnek nagyon imponált a fölényesség: az egyszerű emberek előtt csak az erő nagy dolog... Filippio lassan, hangosan számolt: a matróz halálsápadtan vívott. Huszonöt-nél Carlos megállította a számolást és megkérdezte:

— Bocsánatot kérsz? Akkor nem szúrlak le!

A matróz csak káromkodott és tovább hadakozott.

— Mocskos a szád, hallod-e, ideje, hogy elnémuljon! — mondta Carlos és ő maga kezdett számolni: egy, kettő, három, négy, öt! — és az ötödik vágásnál szabadon állt a matróz melle. Régi, klasszikus spanyol vívófogás volt, amelyet csak nagyon jó vívó tud kivédeni. Csont recsegett, a matróz felordított, — de még mielőtt elhalt volna az ordítás visszhangja, összerogyott és azonnal meghalt. A kard a szívét járta keresztül...

Ez az eset megalapozta Carlos tekintélyét: most már a kapitány se bántotta annyira, mint azelőtt. Carlost más bántotta: úgy érezte, hogy 'don Pedro rossz hatása megváltoztatja barátját... Egy idő óta úgy érezte, mintha Filippio-nak titkai volnának előtte, mintha gyerekkori játszótársa nem lenne olyan bizalmas hozzá,

mint azelőtt, Valenciában... De Filippio tagadt, ha megkérdezte: csakhogya szeme mintha bujkált volna előtte... Es a kapitány előtt se állt ki érte. Azzal védekezett, hogy a hajón a kapitány az úr és a matrózok előtt tartani kell a tekintélyét, különben fellázadnak. Carlos elhítte: nem tehetett egyebet...

Hosszú út után, jó templomba menni...

Nincs olyan hosszú út, amelynek vége ne lenne. Néhány szigeten is kikötöttek, különös, színes új népeket láttak: de végre megérkeztek útjuk végcéljához: Tampico kikötőbe. Kikötő... Carlos megszokta a kiépített, gondozott partot a valenciai kikötőben: itt a parttól jó kilométernyire kellett leereszteni a horgonyt és csónakon mentek ki a partra. Mielőtt kiszálltak volna, don Pedro megszólította Carlost és Filippiot.

— Fiúk, megérkeztünk. Ha útközben néha keményebb voltam, mint kellett volna, ne haragudjatok rám: a tengeren más törvények vannak. Huszonöt matrózom van, huszonöt gyilkos, huszonöt kalóz: ha nem érzik, hogy erős kéz tartja a gyeplőt, vagy ha látják, hogy valakivel kivételt teszek, fellázadnak. Már pedig a lázadás nem jó dolog: most is az arcomon őrzöm egynek a nyomát, — és azzal az arcát keresztbeszelő forradásra mutatott.

Amikor partra szálltak, már mind a két fiú megvolt győződve arról, hogy don Pedronak nem volt más lehetősége: kínozni és gyötörni kellett őket, főképpen Carlost, az egész hosszú út

alatt, — különben nagy baj lett volna... Carlosban ugyan dolgozott a gyanú, — de úgy gondolta: majd meglátja, milyen lesz a folytatás... Különben is mit tehetett az ismeretlen, veszedelmes földön? Alkalmazkodnia kellett don Pedrohoz...

Amikor a csónak a part felé vitte, az egyik matróz, aki az emlékezetes párbaj óta pártfogásába vette és az újvilág veszedelmeiről beszélt neki, melléállt:

— Jó lesz ügyelni a kapitányra, don Carlos, hallottam, mit mesélt... — súgta a fülébe. — Nem jó vele egy tálból cseresznyét enni, veszedelmes ember. Ne higgyen egy szavát se: rabolni jött át az Újvilágba, — az arcán azt a vágást pedig még kalózkorában szerezte. De majd én maga mellett leszek, ne féljen, — és biztatóan megszorította a kezét...

Carlos megdöbbsent. Egy pillanatra az jutott eszébe, hogy most kötelessége lenne jelentést tenni a kapitánynak, de egy pillantás a matróz becsületes arcára, meggyőzte arról, hogy van valami alapja az elsuttogott vádnak... Mindenesetre nem árt, ha van ebben a gyanús bandában egy megbízható jóbarát, — Filippion kívül... aki mégis csak Pedro kapitány rokona.

Az Újvilág akkor volt a születés fájdalmas vajadásában. Az indiánok alig szabadultak meg a kegyetlen Pizarro gyilkos uralmától, amikor rádöbbsentek, hogy a halott zsarnok helyett ezer új, kisebb, de egy csöppét sem jobbindulatú zsar-

nok ül a nyakukra. Csak ott volt valamivel elviselhetőbb a dolguk, ahol a dominikánus szerzetesek letelepedtek. A zsaroló és gyilkos bandavezérek félték a szerzetesektől, akiknek nagy befolyásuk volt az udvarnál. Nem mertek a szemeik előtt kegyetlenkedni, mert akkor a nyilvántartott kalózok és rablók közé süllyedtek, akiket a királyi katonaság is pusztított, ahol tudott. Inkább titokban üzték piszkos foglalkozásukat, amelynek szörnyűségeiről Carlos már a partraszállás első napján meggyőződhetett.

A Sebastina legénysége, alighogy partra szállott, nagy zajjal betért az első korcsmába. Carlos megdöbbenve vette észre, hogy Filippio is milyen örömmel tart velük. Ő megkérdezte a barátságos matrózt, Francescot:

— Jártál már itt?

— Hogyne, nem is egyszer, — legyintett büszkén Francesco.

— Akkor biztosan meg tudod mondani, hogy merre van a dominikánus atyák temploma?

Francesco csodálkozva nézett rá, — de azután elszégyelte magát.

— Igazad van, uram. Szégyelem, de nekem is a korcsma jutott először az eszembe. Szólok a többieknek is...

Odakiabált a parton tolongó legénységnek, de azok nem is hederítettek rá. Így hát kettesben indultak el a rendház és az egyszerű templom felé...

— Mondd, Francesco, hogyan értetted azt a megjegyzést? Tudod, a csónakon? — kérdezte meg hosszú hallgatás után Carlos.

„A matróz elgondolkozott, mielőtt felelt volna.
— Don Carlos, nagyon rosszul tetted, hogy el-
jöttél a kapitánnyal és elhagytad a szülői házat.
Magadfajta nemes úrfi másképpen is kijuthatott
volna ide: teszem, a királyi gárdával. Adja a sa-
lamancái Szent Szüzanya, hogy ne bánd meg ezt
a lépésedet.

— De miért, Francesco?

— Mert Pedro kapitány rosszabb az ördögnél
és ármányosabb, mint a legutolsó mór rabló, —
tört ki a matróz. — Tudod-e, hogy mivel szerezte
a kincseit? Kalózkodott! Én is csak véletlenül
tudtam meg, egy régi matróza, akivel együtt kö-
vette el a gonoszságait, elszólta magát. Kalózko-
dott, rabolt, gyilkolt, — azután, amikor ez a fog-
lalkozás kezdett terhessé válni számára, átjött
ide az Újvilágba, mert azt hitte, hogy itt könny-
nyebb zsákmányra tehet szert. Igaza is volt. Itt
nem keresztény királyok fehér alattvalóit kellett
legyilkolnia az aranyért, hanem gyermeki lelkű,
ártatlan benszülötteket, akiknek az élete szabad
préda minden kalandor számára!

Carlos megborzongott, — de azután eszébe ju-
tott valami.

— És miért maradtál vele te, ha ilyen jól tudsz
mindent?

— Én Valenciában szegődtem a hajójára. Az-
előtt a királvi gálvákön teljesítettem szolgálatot,
szegről-végről magam is caballero vagyok... De
ott ke'lett hagynom a szolgálatot, mert... mert...
neked el merem mondani: megöltem egy társa-
mat. Részezen és bolond fejjel. Menekülnöm kel-
lett, — elfogadtam az első ajánlatot, amelyet a

korcsmában kaptam. Gondoltam, itt, az Újvilágban nem keresnek és tettem nyomát majd csak belepi a por... A hajón a társaim azt hitték, hogy én is közülök való gazember vagyok, nem fékeztek előttem a nyelvüket. Így tudtam meg mindent. De elhatározott szándékom, hogy itthagynom ezt a gyilkos bandát!

Odaértek a templomhoz. Alacsony, fából épített Istenháza, benn a gyalulatlan falakon néhány kezdetleges kép, az oltár fölött a Szűzanya. Carlos mégis úgy érezte, hogy ilyen áhitat még a madridi katedrálisban sem öntötte el a szívét... Letérdelt a szentély lépcsőjére és hálát adott Istennek, hogy átmentette a tenger viharain.

Hogy így saját szavaival beszélt Istenhez, egyszerre csak Francesco suttogását hallotta maga mellett. A suttogásból kivehette jól, hogy társa az „Üdvözlégy Máriá“-t imádkozza:

... Asszonyunk Szűz Mária, Istennek szent anyja, imádkozzál érettünk bűnösökért...

Carlos hangosan folytatta tovább s így, hangos szóval imádkozták el az Üdvözlégy-et, háromszor egymásután. És hogy imádkozó, keményen csengő férfi-hangjuk betöltötte zengve a kis fatemplomot, boldogok voltak mind a ketten.

Aztán megkönnyebbült lélekkel indultak kifelé.

Ahogy mentek az ajtó felé, Carlos még a kijárat előtt, egyik oszlop mellett, váratlanul egy dominikánus atya fehérruhás alakjával találta magát szembe.

Földbegyökerezett lábakkal állt ott a pap előtt, még köszönni is elfelejtett — mint az eget ke-

resztülhasító villám, úgy villant fejébe nagy bűne a tengeren: embert ölt...!

— Embert öltem! — suttogta rékedt hangon és megkövült arccal a pap felé.

A pap szigorú arca, mellyel eddig az idegen matrózokat figyelte, most hirtelen jóságos lett. Szótlanul kézen fogta Carlos-t, az pedig elhomályosult szemekkel és tántorgó léptekkel ment mellette:

— Fel fog jelenteni a kormányzóságon? — gondolta. — Gazember és kalóz volt, akit megölttem és önvédelemből, párbajban öltem meg...

— Párbajban öltem meg a tengeren! — mondta szinte védelemképpen.

A dominikánus azonban nem szólt semmit. Kinyitotta egy nagy szekrény ajtaját: a gyóntatószék volt...

Francesco csak társa zokogását hallotta s térdelve imádkozott a gyóntatószéktől nem messze. Mikor pedig a pap feloldozó szavait hallotta: ...ego te abszolvo — én feloldozlak téged a bűneidtől az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében... — akkor őt is elfogta a bűnbánat boldogító érzése.

— Várj! — mondta hirtelen tegezve a társának, mikor az kilépett a gyóntatószékből. És a következő pillanatban már be is tette maga mögött a gyóntatószék ajtaját...

És Carlos, míg társa gyónt, arra gondolt, hogy Isten különös rendelése volt, hogy ő, az elkényeztetett nemes fiú erre a tengeri útra kerüljön: hogy így megismerje az életet, a szenvedést és a szenvedésekben megedzett lélek tisztaságát.

Mikor társa is végzett a gyónással, egy darabig a pappal együtt imádkoztak olt az oltár lépcsőjénél. Aztán a pap elindult a kijárat felé.

A két fiú ösztönösen követte.

Az ajtónál, már kint, köszöntötték s az vissza-köszönt.

— Különös matrózok vagytok ti, hogy első utatok az Isten házába vezet, — mosolygott rájuk. — Melyik hajóval érkeztetek?

Megmondták.

— Don Pedro a kapitányotok? Akkor értem, hogy a többiek miért vannak a kocsmában, ahelyett, hogy hálát adnának az Urnak a tenger veszélyeiből való megszabadulásért... komolyodott el a pap. — Miért jött újra vissza az a jómadár? Nem tudja, hogy a király megtiltotta a harácsolást? Leáldozott a kis Pissarrok napja, megmondhatjátok neki! — ezzel indulatosan elfordult, mint aki menni készül.

— Atyám, — állította meg Carlos, — mi nem tudtuk, hogy miért jön az Ujvilágba Pedro kapitány. Azt mondotta, hogy gazdag aranykincsre akadt, valahol egy barlangban: nem tudtuk, hogy harácsoló és rabló. Kérlek, fogadj bennünket és beszéld el, milyen az élet idekint és hogyan viselkedjünk, hogy jó keresztények és jó spanyolok maradhassunk...

A dominikánus megfordult és alaposan szemügyre vette a két embert.

— Azt hiszem, becsületes emberek vagytok mind a ketten és azt is elhiszem, hogy gyanútlanul kerültetek ennek a farkasnak a csordájába: gyertek hát velem.

Bementek a páter szűk cellájába, leültek.

— Tegnap érkezett meg Solanói Ferenc atya, az újvilágbéli dominikánus misszió lelki feje és hírül hozta, hogy II. Fülöp, Spanyolország dicsőségesen uralkodó királya, az Egyház oltalma alá helyezte Ujspanyolország lakosait. Ezentúl nemcsak lelkiekben, hanem világiakban is mi vagyunk a vezetői ennek a pusztulásra ítélt népnek. Mi pedig el vagyunk határozva: végét vetünk annak a rablógazdálkodásnak, ami eddig folyt! Ezért fogadtalak benneteket olyan gorombán...

— Rablógazdálkodás? — ismételte értelmetlenül Carlos.

— Látom, fiam, hogy semmit sem tudsz az itteni népekről, — mondotta a páter jóságosan. — Tudd meg, hogy itt igen magas kultúrájú nép lakott, mielőtt mi, spanyolok, idekerültünk volna. Igaz, hogy pogányok voltak, — de a pogányokat meg lehetett volna téríteni. A halottakat már nem... A keresztény királyok örök szégyene, hogy itt milliókat mészárolták le, nem a hit védelmében, nem Krisztus nevében, — hanem egvedül az aranyért, az ördög sárga piszkáért! Rabszolgáknak hurcolták a nép vezetőit, akik azelőtt olyan palotákban laktak, mint az Escorial akik olyan templomokat emeltek pogány isteneik tiszteletére, amelyekben a legnagyobb keresztény templomok is elférnének. Mindebből már nincs semmi, legjobb esetben a romok maradtak fenn: aranyat kerestek a falak között, a falakban is! Pedig milyen csodálatos munka nyílik itt az igazi keresztény számára! Ez a nép jóindulatú, gyermekded és tanulékony. Nem harcol a hite

védelméért, hanem elfogadja Krisztus királyságát és hódol neki, ha azt látja, hogy Krisztus nevében nem kifosztani, hanem felemelni akarják. És a ti kapitányotok, a sátán kapitánya, Don Pedro, az egyik főkolomposa ennek a gaz munkának!

— Mit csináljunk, atyám, hogy jól cselekedjünk? — kérdezte megrendülve Carlos.

— Ebben az országban minden jószándékú embernek akad hely és boldogulás, sőt gazdagság is, — mondotta a páter. — Ha itt akartok maradni, jó, telepedjete le, ismerjétek meg a viszonyokat és dolgozzatok a hazátok jóvoltáért és az igaz hit győzelméért. De gondoljatok mindig Arra, aki az elesetteket magához emelte: szeressétek az egyszerű indiánokat, mert ők is Isten fiai!

— Tehát hagyjuk el Pedro kapitány csapatát? A páter elgondolkozott.

— Nem, — mondotta azután, — ne hagyjátok el. Feltűnne és nincs értelme annak, hogy magatokra irányítsátok a gyanúját... Menjete csak vele, de ne felejtsetek, hogy mi a kötelességeitek! Mindketten kaptok egy jelet, amelyről rendüink minden tagja és barátja rátok ismer: ezt használjátok, ha menedéket kértek, vagy ha bajba kerültök... És hivatkozzatok rám, páter Alvarezre...

Vékony aranygyűrűt adott át a két embernek, amelyben bele volt írva latinul a rend jelmondata.

— És amikor úgy látjátok, hogy Pedro kapitány munkája nagyon veszedelmes, értesítsetek bennünket. Mi majd elbánunk velük, átadjuk a

világi törvényeknek, hogy kalózoik módjára le-
jezzék be az életüket!

Carlos és Francesco megzavarodva hagyták el a dominikánus atya celláját. Megijedtek attól a nagy hatalomtól, amit a vékony kis aranygyűrű jelent: de egyben büszkék is voltak. Megbeszéltek, hogy Filippiót egyelőre nem avatják be a titkukba: Francesco amellet volt, hogy ne szóljanak.

— Nem tudom, hogy Filippio nem hódol-e be majd a kapitánynak, — elvégre rokona, — mondotta és Carlos szomorú szívvel érezte, hogy maga sem biztos többé gyerekkori barátjában...

A korcsmában nagy zajjal fogadták őket: már valamennyien részegek voltak.

— Hol voltatok, mákvirágok? — kérdezte don Pedro nehezen forgó nyelvvel, gúnyosan.

— A templomban, — felelt röviden Carlos és leült. Pillanatnyi csönd támadt, azután harsány nevetés: Filippio kacagott. Alkoholos gőzben égő szemmel mutatott Carlosra:

— Ügylátszik, papnak készült! — mire a többiek vele nevettek. Francesco jelentősen nézett Carlosra, — az csak bólintott. Szomorúan és csalódott szívvel...

Pedro kapitány sürgősen elindul...

Másnap délig aludt az egész társaság: csak Carlos és Francesco kelt föl korán reggel, hogy megnézze a várost.

Az utca alacsony faházak sorfala között húzódtott: az egész város egyetlen hosszú utca volt. Középen volt a templom és a kormányzósági épület, előtte a piac. Itt találkozott először Carlos újvilágbeli bennszülöttekkel.

Megható és szomorú látvány volt, ahogy ott ültek kis árucsomóik mellett és riadt szemmel bámulták a hetykén fel-alá járó fehéreket. Carlos úgy érezte, hogy ez a kutyatekintet megalázza őt: nem tudta elviselni, hogy egy ember-társa ennyire rettegjen tőle.

Odalépett az egyik vézna, kiéhezett árushoz, aki gyümölcsöket kínált. Megkérdezte, mennyibe kerül egy csomó. Az indián megmondta. Félősen tekintett Carlos matrózruhájára. Úgy látszik, rossz emlékei voltak az ilyen öltözékű emberekkel kapcsolatban. Olyan valószínűtlenül alacsony árat mondott, hogy Carlos megdöbbsent. Amikor az indián látta, hogy vevője csodálkozik, megijedt, hogy sokat kért: gyorsan lejjebb szállt az árral, a felére. Amikor pedig látta Carlos csodálkozását, alázatos mosollyal följajloltatta a gyümölcsöt, ingyen.

Carlosnak könny szökött a szemébe. Ezt a páni rettegést! Ezt a félelmet! Pedig a bennszülöttön látszott, hogy értelmes ember... Bele-nyúlt a zsebébe és egy nagyobb pénzdarabot vette elő. Odaadta az indiánnak, aki riadtan nézett rá: nem értette a dolgot.

— A te gyümölcsöd — mondta neki Carlos barátságosan mosolyogva — olyan jó és szép, hogy még ezzel sincs megfizetve. — Megsimogatta fejét és elvett két darabot: az egyiket azon-

nal majszolni kezdte, a másikat odaadta Francesconak, — azzal otthagyták az ámuló indiánt. Pár pillanat múlva arra lettek figyelmesek, hogy meztelen talp csattog utánuk: az indián volt. Kezében hatalmas kosarat hozott és bossánatkérő mosollyal ajánlotta föl:

— Uram, túlságosan kegyes vagy hozzám, — fogadd el ezt a néhány silány gyümölcsöt...

Ajg tudtak megszabadulni tőle. A bennszülött még soká bámult utánuk: ilyen fehérembereket se látott még.

Megnézték a rabszolgavásárt is. Hatalmastermetű négereket, elfogott mór kalózokat árvereztek. Carlos elég rabszolgát látott Valenciában is; de azok meglehetősen jó állapotban voltak, hiszen a gazdájuknak érdeke volt, hogy minél többet dolgozzanak. De ezek... csupa csont és bőr; a koromfekete hatalmas testeken átütött a csont...

— Szomorú dolog ez, Francesco, — mondotta a társának. — Végeredményben ezek is Isten teremtményei... Vajjon, eljő-e a kor, amikor nem kereskedik ember az embertársával?

— Alig hinném, — felelt Francesco és legyintett. — Munkaerőre mindig szükség lesz, don Carlos: és a gazdagok mindig henyélni akarnak. Kell hát, hogy valaki dolgozzék helyettük...

Csak ebédre érkeztek vissza a hajóra. A társaság egyrésze még a tegnapi részegségét aludta ki; de don Pedro már ébren volt. Éppen egy sunyitekintetű alakkal tárgyalt, aki nyilván a városból

Kereste föl, mert nem tartozott a személyzethez. Amikor e ment, a kapitány nagyon izgatott lett.

— Hallottátok, hogy Solañoi Ferenc páter már megérkezett?

— Nem! — vágta rá merészen Francesco. Carlos igazat adott neki: néha felesleges megmondani az igazat. Don Pedro gyanakodva nézett rájuk, de olyan nyílt tekintettel néztek rá vissza, hogy eloszlott a gyanuja.

A kapitány dühösen ordítózni kezdett.

— Az az átkozott csuhás megelőzött, — mondotta és az öklét rázta. — Azt hittem, hogy az enyém a leggyorsabb hajó a tengereken és mégis előbb ért ide. Most azután rohanhatunk, mielőtt elterjed a híre a király bolond rendeletének!

— Miféle rendeletének? — kérdezte ártatlan arccal Carlos.

— Hát annak, hogy ezentúl... — kezdte a kapitány, de hirtelen abbahagyta. — Nem kell neked mindent tudnod, fiam, majd rájössz még magadtól. — mondta nyersen és elfordult.

— Keltsétek föl az álomszuszekokat, készüljetek: délután indulunk az ország belsejébe! — adta ki az utasítást, aztán lement a kabinjába, nyilván kedves szokásának élni: a fegyvertisztításnak... Ügylátszik, szükség lesz a fegyverekre, mert minden matróz alaposan felszerelte magát, mielőtt elindultak volna a hosszú útra...

Délután már úton is volt az aranyrablók karaványa. Amint könnyű lovaikon elindultak, Carlos észrevette, hogy Don Pedro nincsen velük.

De a kalózkapitány alig egy órányira a falutól

már várta őket egy negyventagú lovascsapat élén.

— Jó összeköttetései vannak ennek a gazembernek az Újvilágban! — mormogta oda Carlos Francesconak, mikor a lovascsapatot megpillantotta egy hegyfokon.

S mikor a két csapat egyesült, Carlos megsámlálta magában, hogy most már tetemesre nőtt a karaván: hatvan lovas fejenként két-két karabély és mindegyik övében négy hatalmas kétsövű mordály.

— Mit fogunk csinálni? — sűgta oda Francesco Carlosnak. — Csak ketten vagyunk...

— Majd meglátjuk! — felelte Carlos szintén sűgva. És bátorításul — sajátmaga bátorítására is — hozzátette:

— Mi most már a királyi csapatok tagjainak számíthatjuk magunkat!

— Titkos szolgálat! — húzta nevetősre száját Francesco, bizakodóan és bátran.

— Az! — hagyta helyben Carlos — és páter Alvarez imádkozik értünk!

És szívükben nem volt semmi félelem vagy kétség.

Egyszerre, úgy este felé, lódobogásra lettek figyelmesek. A karaván előőrsei vágtattak vissza és Carlos jól hallotta, hogy azt jelentik, hogy királyi csapatok vonulnak át a vidéken, errefelé.

A karaván megállt és az előörsök jelentése eljutott a leghátul lovaglók fülébe is. A csapat izgatottan mozgolódni kezdett.

Carlos tekintete Francescoéval találkozott.

— Nem érkezett el a mi pillanatunk? — kérdezték Francesco szemei.

S Carlos megértette ezt a néma kérdést. De még inteni sem tudott, mert a csapat most neki-lendült s magával sodorta.

— Utánam! — hallotta Don Pedro kiáltását. — Nyargalunk egy órát a folyó mentén fölfelé, aztán valahol táborot verünk éjszakára.

Egy órát lovagoltak galoppban felfelé s ezalatt egy szót sem szólt senki a hatvan lovas közül.

Egy óra múlva pedig elkanyarodtak a folyótól. Nemsokára sziklahegyekhez értek. Mindnyájan leszálltak a lovaikról s a sziklákon így kapaszkodtak fölfelé, vagy negyedórát. Aztán megálltak, lovaikat nagy kövekhez pányválták és letelepedtek egy hatalmas barlang torkánál. A bejáratnál pedig tüzet gyújtottak a vadállatok elriasztására.

Carlos és Francesco egymás mellett feküdtek le.

— Gondoltam valamit — szólalt meg Francesco. — Szétugraszttjuk a lovaikat, mi pedig San Sacramentónál utólérjük az egyik királyi csapatot és a banda nyakára vezetjük. Tudom az utat, már jártam erre.

— Nem érnénk el vele semmit — intette le Carlos a tervet s mikor a másik még erősködött, megmagyarázta, hogy ez miért nem lenne jó:

— Pedrót már rég letartóztatták volna, ha csak egyszer is tettenérték volna. De, mert előkelő barátai is vannak, a bíróság, bár tudja, hogy Pedro gazember, nem tud rábizonyítani semmit. Így tehát megint kikerülné az akasztófát.

— Tetten kell érnünk a gazembert! — fejezte be Carlos.

Francesco megértette, hogy várni kell az alkalomra s el is aludt nem sokára.

Carlos azonban nem tudott aludni. Barátjára, a megtévedt Filippióra gondolt: ez a szegény fiú nemcsak azzal, hogy nagybátyja kalózbandájába került, hanem ez alatt a két hónap alatt a tengeren, lelkiileg is kalóz lett. Már csak az arany jár az eszébe, a kincs és gazdagság és nem is gondol arra, hogy lelke is van... Lelke, melyről még itt az Újvilágban, távol a hazai, vallásra épített társadalmi rendtől, itt is számot kell adni az Istennek mindenkinek.

Elhatározta, hogy megmenti Filippiót...

Igy aludt el jóval éjjél után.

Két napja úton voltak már. Széles folyókon keltek át, erdőkön vágták keresztül magukat, hatalmas füves réteken vándoroltak, de emberekre még nem akadtak sehol. Itt-ott ugyan voltak romok, látszott, hogy valaha emberek laktak a szétdúlt falak között, — de ezek is üresek voltak, csak néhány bagolyféle tanyázott a vak ablakok mélyedéseiben.

— Nem kellene megnézni, hogy a romok alatt van-e valami kincs? — faggatta nagybátyját Filippio, de az csak köpött egyet.

— Alaposan elvégezték ezt a munkát azok, akik lerombolták a várost, — mondotta. — Akkor volt aranyvilág! Akkor még szabad volt minden. De most? Ha már a papok is beleszólhatnak a dologba, akkor befellegzett... Majd jobb, ha nem leszünk ilyen közel a parthoz és

a királyi haderőhöz, akkor meglátod, hogy az öreg Don Pedro eszén nem lehet túljárni... — és ravaszul nevetett.

— Hát tulajdonképpen hol vannak azok a kincsek? — kérdezte Carlos. — Arrafelé megyünk?

— Természetesen, — felelt a kapitány türelmetlenül. — De azért útközben is akad egy kis zsákmány, — legalább is remélem. Ezek az indiánok sok mindent elrejtettek, majd megpörköljük kissé a talpukat, akkor előadják...

Carlos megborzongott. Figyezte az utat, hogy ha egyedül kell esetleg visszajönniök, el ne tévedjenek.

A második nap délelőttjén egy lerombolt indián város akadt ismét útjukba. Carlos még a romokból is megállapíthatta, hogy milyen gyönyörű város lehetett valamikor: nagy templomokkal és gyönyörű palotákkal. De elpusztították és földig rombolták mind a kincsre és aranyra éhes fehér kalandorok...

A csapat önkéntelenül is megállt a romok előtt. Filippio aranyat szimatolva undok kíváncsisággal lovagolt be a kötörmelékek között.

Ekkor történt valami.

A város egy magaslaton fekvő palota-romja mögül három indián lovas tűnt elő s mikor a csapatot lent megpillantották, megálltak.

— Az arany! — üvöltött fel láttukra értelmetlenül Filippio s mordályát előrántva övéből rájuk lőtt.

Az indiánok szélvészgyorsasággal menekülni kezdtek, de ekkor már az egész karaván utánuk

homlott, ordítva, káromkodva és irtózatos tüze-
léssel.

Carlos látta, hogy az indián, kire Filippio rá-
lőtt, megingott a ló hátán s most lova nyakára
hajolva száguld a többiek után. Néhány perc
mulva pedig kihullott a nyergéből, lova megállás
nélkül száguldott a másik két indián után.

Mikor ezt a lelőtt indiánt beérték, a csapat
megállt.

Filippio ugrott le elsőnek a lováról, de ott
termett mindjárt Carlos és Francesco is. Az
indián még élt.

— Kérdezd meg tőle, mit kerestek itt! —
kiáltott le lováról Pedro az unokaöccséhez.

Filippio rázni kezdte az indiánt, hogy éledjen.

— Don Pedro! — kiáltott fel Carlos, de in-
kább a többiekhez, mint a rablókapitányhoz —
mért bántjuk ezeket az embereket, hiszen nin-
csen náluk arany!

A kapitány azonban feleletre sem méltatta
Carlost, leugrott a lováról az indián mellé, meg-
ragadta s valamilyen furcsa indián nyelven a
fülébe ordított.

Az indián kinyitotta a szemét, ránézett a fő-
lébe hajló durva arcokra. De nem felelt.

Filippio, szinte beleőrülve abba a gondolatba,
hogy ez az indián elrejtette előle az Ujvilág ösz-
szes aranyát, rázni és pofozni kezdte a sebes-
sültet.

Az indián ekkor sem felelt.

— Hagyd! — szólt végre Don Pedro. — Ahogy
a tetoválásáról látom, a jabukara-törzsbe tarto-
zik; ez a törzs még félnapi járóföldre van innen.

Oldalba rúgta az indiánt, aztán készült felszállni a lovára.

— Be kellene kötözni az indián sebét — vélekedett Carlos. — A lövés a bal vállán érte, nem halálos.

Don Pedro és többen erre röhögni kezdtek:

— Nem vagyunk orvosok.

Majd kiadta a parancsot:

— Indulás, nyugati irányban vissza!

— De mi lesz ezzel a szerencsétlennel! — kiáltotta Carlos kétségbeesetten a már indulók után.

A kérdésre Filippió adta meg a feleletet: kést tövig mártotta az indián szívébe. Aztán felugrott a lovára.

— Gazember! — kiáltotta utána Carlos. De Filippio mintha nem hallotta volna.

Az indián teste pedig holtan nyúlt ki Carlos karjai között.

— Nézd, milyen szép kígyóalak van a karjára tetoválva! — szólalt meg Francesco.

Az indián karjára valóban egy kígyóalak volt metszve, két és félszer tekerte át balkarját a könyök fölött.

Aztán a csapat után lovagoltak mind a ketten. Először Filippiót érték utól. Carlos végigmérte, mikor elment mellette:

— Ezentúl ne számítson barátjai közé, caballero Retiro! — mondta neki s lőporos zsákjába nyúlva, egy marék löport dobott megvetően az arcába.

Filippio azonban most semmit sem adott arra, hogy caballero, azaz lovag s mint ilyet megsér-

tették és hogy egy caballero ilyen sértésért kardot ránt, ha van becsülete.

Csak nevelte.

— Majd beszélsz te még másképpen is, amikor tele lesz az iszákom arannyal! — mondotta hetykén. Carlos megdöbbsent. Régebben Filippio egy ilyen sértésre kardot rántott volna, — most ilyen egyszerűen napirendre tér fölötte... Nem értette, hogy lehet ez?

— Most már csak az arany fontos neki... Becsület, tisztesség, önérzet, mind semmi. Csak a gazdagság, az arany! Elveszett fiú — jegyezte meg Francesco.

Dél felé megálltak. Ettek, pihentették a lovaikat, aztán másfél óra múlva, csak úgy jókedvükben, vágatni kezdtek nyugat felé.

Kora délután volt, mikor egy hegyről egy nagy falut pillantottak meg.

Megálltak tehát és a Don Pedro körül összegyűlt vezérkar hamarosan elhatározta, hogy megtámadják az aranyban gazdagnak ígérkező falut.

A vezérkarban ott volt Filippio is.

— Hátha az a két indián, ki megmenekült előlünk, ebbe a faluba nyargalt és már fegyveresen vár bennünket az egész törzs.

— Valóban, óvatosaknak kell lennünk! — mondták többen.

A tanácskozás csöndjében Filippio most arra gondolt, hogy Carlos megsértette délelőtt és ő nem rántott kardot, mint egy caballerohoz illett volna... Szégyelte is magát, nem mert

Carlos szemébe nézni, de gyűlölte. Ördögi gondolata támadt:

— Don Carlosban csalódtam — súgta bátyjának. — Küldd őt néhány emberrel előörsnek. Ha ott maradnak és az indiánok őt is megölik, megszabadulunk tőle. Ha pedig visszajönnek, nagy szolgálatot tett nekünk — ingyen!

— Kitűnő eszed van! — vigyorgott vissza Don Pedro. Méltó vagy nagybátyádhoz!

Majd a csapat felé kiáltott:

— Hé, jöjjön ide az a két templomi mákvirág! Carlos és Francesco a csapat gúnyröheje közben lovagolt hozzá.

— Válassz magad mellé még négy embert, kikémleled a faluban, hogy nincs-e ott pap vagy katonaság. Cselekedj gyorsan!

Carlos és Francesco szeme egymásra villant — pillanatok alatt megértették egymást.

Francesco súgta előre neki a neveket s a hat ember két perc múlva már indult is a falu felé.

— Ha tiszta a levegő, löjjetek háromszor a levegőbe! — kiáltott utánuk Don Pedro.

— Ne félj — szólt vissza Carlos — nyugodt lehetsz, hogy méltó leszek a Don Almaylla y Gasset del Amoroena Pasqualle névvel!

Persze ezt, hogy „méltó lesz“, Carlos másképpen gondolta, mint Don Pedro.

— Ezzel a négy emberrel, kinek a nevét előre súgtam neked, lehet menni valamire: szökött katonák a spanyol királyi hadseregéből! — mondta halkán Carlosnak Francesco.

Carlos bólintott. Még nem tudta, mi lesz.

Beérték a faluba.

Hogy a házak előtt lovagoltak, nemsokára egész sereg indián gyerek, lány, férfi és asszony vette körül őket, üdvözlő szavakat kiabálva a hat „sápadt” lovas felé.

— Ti vagytok a királyi csapatok előőrsei? — kiáltotta feléje egy gyönyörű indián lány, hibátlan spanyol nyelven.

— Azok vagyunk — mondta Carlos. — Honnan tudsz ilyen jól a mi nyelvünkön?

A leány nevetett:

— Hát tudd meg, hogy az egész misszión én vagyok Paolo atya legjobb tanítványa.

— Paolo atya itt van? — kérdezte Carlos tetetett örömmel, mintha már ismerte volna a papot.

— Itt — mondta a lány.

— Hogy hívnak? Mi a neved?

— Chola.

Carlos gondolkodott. A lányt nézte: egy gyönyörű aranykereszt, rajta Krisztus testével, lógott a nyakában.

— Nézd, Carlos, a lány karján...!

— Micsodát?...

— A tetoválást... ugyanaz a kígyó...

Carlos csak most döbbsen rá, hogy a lány karján és mindenkién körülötte, kígyó-alak van tetoválva, mint a meggyilkolt indián karján. Tehát a két megmenekült indián is ide tartozik — gondolta.

S így szólt a lányhoz:

— Vezess bennünket Paolo atyához, Chola, Krisztus nevében kérlek, gyorsan.

Egykettőre ott voltak a ház előtt, a templom mellett, hol Paolo atya lakott.

— Ti négyen őrt álltok itt — rendelkezett Carlos, — te pedig, Francesco és te is, Chola, bejöttök velem a páterhez.

Néhány pillanat múlva már ott álltak a dominikánus páter előtt.

— Önök már a királyi csapatok előőrse? — örült meg a páter. — Képzeljék csak, egy aranyrabló karaván jár errefelé. Délelőtt találkozott velük három lovas a törzsből. Egyiket agyonlőtték, a másik kettő le sem szállt a lóról, úgy küldtem őket Sacramentóba, a királyi csapatokért. Végeznünk kell ezekkel a gazemberekkel, mert lehetetlenné teszik a hittérítést.

— Páter, hallotta már don Pedro nevét? — kezdte Carlos.

— Igen.

— Annak a bandája van itt, a falu alatt.

— És a katonaság? — kérdezte ijedten a páter és Chola ijedten állt melléje.

— A katonaság még csak egyelőre kettőnkből áll — mondta Carlos s felmutatták mind a kettőn az Alvarez atyától kapott aranygyűrűt s Carlos megmondta azt is, hogy Alvarez atya adta nekik.

— Dehát kicsodák Önök? — kérdezte Paolo atya.

— Don Pedro bandájában kémkedünk a királyi hadseregnek. Ő küldött bennünket terep-kutatásra.

— Most mi lesz? — szólalt meg a szerzetes hosszú csend után. — Itt a mi nyí'asaink nem

tudnak szembeszállni egy hatvantagú fegyveres csapattal. És Önök csak ketten vannak.

— Ha a páter segít, nemsokára hatan leszünk.

— Hogyan segítek?!

— Először is nem szabad értesíteni a falut, hogy rablók fogják megtámadni a falut. Ez már úgysis későn lenne és csak zavart okozna.

S a lányhoz fordult:

— Úgy-e, kis Chola, jó leszel és titokban tartod, amit hallottál?

— Igérem — mondta a lány s kezét nyujtotta zavarában.

Carlos megfogta a drága és meleg kis kezét s valami melegség öntötte el a szívét, hogy a lány szemeibe nézett...

Aztán hirtelen a páterhez fordult:

— Jöjjön ki, páter.

Ott kint, a négy ember előtt így szólt:

— Fiúk, tudjátok meg, hogy a királyi csapat üldözi don Pedrót. Ha engedelmeskedtek nekem, nemcsak, hogy az akasztófát kerülítek el, hanem, mert segítettetek elfogni a legveszedelmesebb rablóvezért, kegyelmet fogtok kapni azért is, hogy megszöktetek a hadseregből. Tudom jól, hogy katonaszökevények vagytok.

S az elképedt négy ember orra alá tartotta az aranygyűrűt, majd folytatta:

— Paolo atya és én, ki a király titkos szolgálatában állok, megígérjük ezt nektek és jót álunk, hogy nem történik bántódástok.

A négy katonaszökevény hallgatott, de Carlos látta, hogy ezek már esküdt ellenségei don Pedronak. Paolo atya mégégszer biztosította őket.

— Odaát akasztófa vár ránk! — mondta Francesco.

— Nos? — sürgette őket Carlos.

— Engedelmeskedünk Önnek, senor! — lépett előre a négy ember közül a legtekintélyesebb s a többiek is tettek előre egy lépést:

— Engedelmeskedünk! — mondták egyszerre. Carlos most a paphoz fordult:

— Mikorra várhatjuk a királyi csapatot?

— Ha hírünk vételekor elindultak, estére itt kell lenniök, akármilyen lassan jönnek.

— Most mi lesz? — fordult Chola Carlos felé.

— A rablók sokan vannak...

— Mi a terve? — kérdezte a pap is aggályosan.

— A haditudomány alapvető pontja; amint jó atyámtól tudom — mondta Carlos mosolyogva s biztatóan — zavarba hozni a túlerőben lévő el-
lenséget.

S Francescohoz fordult:

— Ássatok két löporoszsákot az alá a szikla alá! — s a főtér fölött álló hegy kiálló sziklájára mutatott. — Ön pedig, páter, ne mutakozzon, akármilyen történik is idelelni.

Aztán megfogta Chola két karját:

— Vannak testvéreid, kis Chola?

— Három nagy fiútestvérem.

— Ide vigváz, kis Chola. Ügv, hogy ne tudja meg senki más, megmondod három nagy fiútestvérednek hogy míg a rablók bent vannak a faluban, a lovaikat megvadítják.

— Az könnyű lesz — csillogott meg Chola szeme — meggyújtják a kulafa kőröit...

— Akkor most menj. Te is maradj a házatokban, akármi van is idekinn. És imádkozzál éretünk.

— Különösen érted imádkozom — mondta remegő hangon Chola és elfutott.

Ő maga pedig fölment a sziklához, hol Francesco javában dolgozott az aknán.

Följebbhágott a szikla fölé:

— Itt jól elhelyezkedhetünk — kiáltott le. Francesco felszaladt hozzá.

Egy irányban figyelmesek lettek valamire: don Pedro bandája látszott egészen jól s azok is ide láttak.

Carlos ekkor minden további nélkül a levegőbe lőtt háromszor egymásután.

Erre a jelre don Pedro bandája szabályszerű rajvonalba fejlődött, leszálltak lovaikról s öt perc múlva félkörben már meg is rohanták a falut.

Carlos pedig egyik emberrel levonult eléje — Francescot főnthagyta a többiekkel... Ez don Pedronak nem tűnt fel, mert úgy nézett ki az egész, mintha a banda őrei lettek volna.

A meglepett lakosság ezalatt sikoltozva és rémülten futott a falu főterére. A banditák körülfogták őket, hogy egy ember se menekülhessen közülük, aztán Don Pedro előlépett.

— Ki köztetek a főnök? — kérdezte. Kitünően beszélt a bennszülöttek nyelvét.

Az egyik remegő félmeztelen indián előlépett.

— Én, — mondotta alázatosan.

— Aranyat! — parancsolta Don Pedro röviden. — Aranyat, sokat és gyorsan!

— Kegyelmes kapitány uram, — jajgatott a

bíró — nincs aranyunk! Ami volt, még Pissarro úréknak adtuk, — nincs, semennyi!

— Majd meglátjuk, — mondotta keményen Don Pedro és körül nézett.

— Van lányod, főnök?

— Van, kegyelmes kapitány úr. De hidd el, nekünk nem kell arany, nincs szükségünk rá, odaadnánk, ha volna... Kímélj meg bennünket, Krisztus nevére kérek, hiszen mi is keresztények vagyunk...

Pedro megdöbbszent egy pillanatra, — Carlos szívdobogva várta, hogy mi fog történni. De a kapitány nem kegyelmezett. Aranyat szimatolt és elhatározta, hogy ki is szedi, ha kell, a bőrük alól is...

— Hol a lányod? — kérdezte újból.

— Itt van, — húzott elő a főnök egy fiatal lányt a háta mögül. — Egyetlen gyermekem, kapitány uram...

Carlos szíve most iszonyút dobbant: a lány a kis Chola volt...

Pedro odalépett hozzá.

— Áhá, itt már van is arany, — kapott a lány nyakához és letépett valamit. Felemelte és megmutatta a bandájának.

Egy kereszt volt...

S ahogyan felemelte, volt valami megdöbbszentő: a kereszt egy bandita markában.

De ott is csak kereszt maradt: az indiánok, mint egy ember, letérdeltek, mint amikor a pap mutatja föl a legszentebbet az oltárnál.

A matrózok megdöbbszent csöndben hallgattak.

— Don Pedro! — kiáltotta ekkor élesen és

parancsolóan Carlos a csendben. — Add vissza a keresztet a gazdájának!

És odalépett a meglepett banditavezér elé.

— A kereszt a főnök lányáé, tehát add neki vissza! — mondta mégegyszer Carlos.

Don Pedro igyekezett nyugalmat erőltetni magára:

— Hogy mersz így beszélni velem, te kutya? Tudod-e, hogy a kapitány ura matrózai életének és halálának?... És én a kapitányod vagyok.

— Rablóvezér vagy! Add vissza a keresztet a főnök lányának. Visszaadod?

— Nem — mosolygott Don Pedro és Carlosra emelte pisztolyát.

Carlos ekkor félszempillantás alatt megragadta Don Pedro csuklóját, megcsavarta, ugyanakkor állon vágta. A rablóvezér felordított, megtántorodott s pisztolya a levegőbe sült, a keresztet pedig Carlos kikapta a kezéből.

A matrózok még emlékeztek Carlos vívására a tengeren s tétlenül figyeltek.

— Add ide a keresztet! — ugrott elő Filippio, az ütés miatt szédülten feltápászkodó bátyja és Carlos közé. — Még megmentelek a haláltól. Ha szereted, a lányt, aztán a tied lehet.

Ugyanakkor átható szagú füstfeihő vonult el a falu mellett. S a matrózok, felkiáltva, megvadult lovak nycritésére és dobogására lettek figyelmesek. Carlos pedig intett Francescónak s fedezéket keresett.

Francesco, ki eddig fegyverének csövével kísértette a jelenetet, hogy bármelyik pillanatban lelőhesse Don Pedrót, vagy Filippiot, ha Carlos

hajba kerülne, most maga is elérkezettnek látta a pillanatot.

A levegőbe lőtt s elkiáltotta magát:

— Menekülésl Királyi csapatok közelednek! — S maga is három emberével futni kezdett, mert meggyújtotta az akna zsinórját.

A matrózok gyűrűje erre a benszülöttek körül felbomlott, ordítózva menekültek lovaik felé.

De két pillanat múlva már irtózatoss dördülés csapott le me'lettük... Kőtörmelékek repültek fölfelé s a hatalmas szikla levált a hegy tetejéről és elindult lefelé.

A rablóktól megmenekült bennszülöttek sikoltózva menekültek s pillanatok alatt elszéledtek.

— Fel a hegyre! — kiáltott Carlos Chola felé. Chola indián nyelven tovább adta a parancsot a törzsnek s mindnyájan megindultak fölfelé. A dominikánus atya is előjött.

Míg ez történt, don Pedro emberei eltűntek a füstfelhőben, miközben Francesco a hegyről állandóan tűz alatt tartotta őket négy emberével.

— Mi lesz, ha felfedezik a cselt? — mondta a páter Carlosnak, mikor általános lett a csend. — A lovaik elszéledtek, nem tudnak elmenni... Mi lesz, ha felveszik velünk a harcot.

Csakugyan! Még mielőtt Carlos felelhetett volna, golvó süvöltött közékük s egy bennszülött a körülöttek ácsorgó tömegből feljajdult, s a karjához kapott, de nem esett el.

— Vonulianak beljebb, a fák közé! — szölt Carlos a páterhez. — Vezesse el őket, páter, és kösse be annak az embernek a kezét, ott. Nyugalom, még mi vagyunk fölényben.

Ekkor már mindig több golyó jött odaátról; lassankint szabályos sortűz bontakozott ki.

— Viszonózni a tüzelést! — adta ki a parancsot Carlos. S közben ő erősen figyelt, karját intésre tartva készen, hogy bármelyik félépillanatban beszüntethesse a tüzelést. Mert tudta, hogy Don Pedro csak azért lövöldöztet, hogy aztán a hirtelen csöndben megállapíthassa, hogy hány fegyveres van a hegyen...

Valóban, odaát hirtelen elhallgattak. Carlos ugyanekkor intett:

— Tüzet szüntess! — ordította úgy, hogy belerekedett.

Don Pedro tehát nem tudott megállapítani semmit. S most hosszú csend következett. Az örvényő füst beborította a hegyoldalt — «onnan hát nem támadhatnak» — gondolta Carlos, mert hiszen még ők is könnyeztek és trüszköltek a füst erős szagától, pedig ötven méterre is lehetett tőlük a füstfelhő.

A csöndben, Carlos nagy megdöbbenésére, Chola bujt elő egy kisebb szikla mögül.

— Chola!

— Meg akartam mondani neked, senor, hogy fivéreim hírt visznek Sacramentóba, a királyi csapatoknak.

— Milyen messze van ide Sacramento?

— Öt óra lovon. De fivéreim nem Sacramentóba mentek. A legközelebbi falut egy óra alatt el lehet érní innen, és onnan tüzzel jeleznek a legközelebbi faluba. Nem telik be'e egy óra és a hír, hogy rablók támadták meg a falut, már megérkezik Sacramentóba. De az is lehet, hogy a

délelőtti hírnökök jelentésére már útban is vannak...

— Nagyon jól tettétek, kicsi Chola! — mondta Carlos a lánynak. A keresztről, melyet a nagy zavarban a zsebébe tett, meg is feledkezett. De a lány nem szólt neki...

Don Pedro valóban cselt gyanított. Arra gondolt, hogy a királyi csapatoknak egy nagyobb előőrse lepte meg őket. És mivel lovaik a kínzószagú füsttől megvadulva elszéledtek, nem tehetett mást, mint bandájával a falu házai mögé védelmi állásba helyezkedve, felvette a harcot.

Most a csöndben Filippio barátjának éles kiáltását hallotta a hegyről:

— Filippio! Filippio! Gyere ide, a fötérre gurult sziklához. Nem történik semmi bántódásod, beszélni szeretnék veled.

— Menj oda — mondta öccsének don Pedro. — Tudakold meg tőle a helyzetet, hogy hányan vannak?

Filippio odament a sziklához.

— Mit akarsz velem? — kiáltott fel a hegyre. S Carlos most előtűnt egy szikla mögül.

— Filippio, — mondta — hagyd ott azt a bandát. Gondolj atyádra és lelki üdvösségedre. Elkárhozol, ha rabló leszel!

A fiú erre a gondolatra megdöbbszent. Aztán aggodalmasan szólt:

— Agyonlőnek, vagy felakasztanak bennünket így is a királyiak! Téged is csak csaléteknek használnak?!

— Nincsenek itt katonák, csak mi hatan vagyunk. Különben itt ez a gyűrű, a Királyi Titkos Szolgálat jelvénye.

— Á, úgy! — tehát áruló vagy! — változott meg egyszerre Filippio. Pisztolyát előrántotta, rálőtt Carlosra s eltűnt a szikla mögött.

Carlos szerencsésen lebukott a golyó elől.

— Most Isten legyen velünk! — mondotta.

Nemsokára újra lövöldözés kezdődött, Don Pedro bandája kezdett előrenyomulni. A hegyen a hat ember széjjel állt fel egymástól s biztos fedezékeik mögül nyugodtan célozhattak és Don Pedro előnyomuló emberei egymásután buktak a földre, megsebesülve vagy szíven és homlokon találva.

Az első megrohanási kísérletnél tíz bandita lett halott vagy harcképtelen.

Félóra múlva tüzet is szüntettek mindkét oldalon.

— Megsebesültem — mondta Francesco nevetve Carlosnak. Véres volt a jobb válla.

— Don Pedro úgylátszik, arra vár, hogy a füst elvonuljon a hegyoldalról, onnan akar támadni, mert innen képtelenek — mondta Carlos előrefigyelve. S a következő pillanatban már lőtt is és egyik ház mellett egy bandita esett össze ordítva.

— Megsebesült valaki? — kiáltott Carlos az emberek felé.

— Nem — felelte egyikük. — De egy óra múlva elfogy a puskaporunk.

— Bátorság, fiúk! — mondta Carlos. — Addigra megérkezik a felmentő csapat!

De tudta, hogy ez valószínűtlen... Itt csak Isten segíthet!

Don Pedróéknak valóban az lehetett a tervük, hogy oldalba támadják Carlost. Ehhez azonban meg kellett várniok, míg a teljességgel kiállhatatlan szagú füst elmulik. De addig is minden félpercben lőttek egyet a hegy felé.

S Carlos, átlátva a tervükön, ritkán viszonzotta a tüzelést. Csak akkor volt szabad löniök, ha célpontul szolgált valamelyik bandita.

— Vajjon mi van Filippioval? Él-e még, vagy már halott? — gondolt Carlos megtévedt barátjára.

Másfél óra múlva, mikor a füstfelhő már csak gyorsan oszló és darabos ködfátyollá vált, megtudott mindent.

Don Pedro és bandája ekkor, lőtávólón kívül, felvonult arra a hegyre, honnan néhány órával ezelőtt, még Carlosszal együtt, megpillantották a falut... S Filippio ott ment don Pedro mellett.

— A férfiak szaladjanak le a faluba és hozák fel a nyilaikat! — kiáltott Carlos Chola felé, mert látta, hogy a rablóbanda arról a helyről könnyűszerrel indulhat ellenük rohamra.

Mikor a száznál több indián nyilas első emberei kezdtek felérni vissza Carlos-hoz, a banditák már támadásra indultak, kúszva és futva a sziklák között.

Megkezdődött a döntő ütközet. A nyilasok nem sok kárt tettek ugyan a banditákban, de — mert vakmerően nyomultak előre — annál többet estek el. A banditák mindazonáltal óvatossabbak lettek.

De nem volt kétség, hogy győzni fognak...

Félóra mulva egyszer csak a hátulmaradt don Pedro kiabálni kezdett embereihez, hogy vonuljanak vissza.

— Pihenőt parancsol a gazember! — gondolta Carlos. De furcsa volt neki, hogy a rablóbanda egybeverődik s csöndben bújnak el a sziklák mögött, távol tőlük.

— Carlos! Carlos! — újjongott fel Francesco — s a négy ember is örömtől ragyogó arccal futott Carlos felé.

— Megérkezett a felmentő csapat! — kiabálták.

— Megálljatok! Honnan gondoljátok?

Francesco ordítva beszélt örömében:

— Hát miért hátráltak volna olyan hirtelen, mikor az övék volt a csatatér? Odanézz!

Odaát egy hosszú szikla gerincén: sorban feküdtek don Pedro emberei — puskáikat az útra irányítva.

— Megmenekültünk! — újjongott fel Carlos. — Hála Istennek és a Szűzanyának!

— Senor! — szólt Carlosnak az egyik ember, az, aki Paolo atya háza előtt először jelentkezett — az a gazember (don Pedrora célzott), kelepcebe csalja a micinket. Lövöldözzünk a levegőbe...!

— Ez igaz! — mondta Carlos s a levegőbe lőtte egyik pisztolya két golyóját.

Aztán félpercenként sortüzet adtak felfelé.

Öt perc mulva megjött rá a felelet.

Carlos emberei és a banditák közé egy királyi lovasszázad kanyarodott elő száguldvá hurrázva

és háromsoros rohamoszlopban s a banditákat, kik új védelmi állásba kényszerültek menekülni, percek alatt legázolták.

Carlos látta, hogy a banditák közül egy tizenöt főnyi kis csoport fegyverét eldobva, feltartott kezekkel megadta magát a győzelmes királyi csapatnak. A benszülöttek örömkialtások között rohantak elő rejtekhelyeikről s ő is futni kezdett az elcsöndesült csatatér felé, mert Filippio jutott eszébe — hátha még életben van és megmentheti.

— Jelentkezzen a védőcsapat parancsnoka! — mondta a hat fehérember felé a század parancsnoka.

Carlos azonban már nem hallotta ezt: szó nélkül borult egy holttest fölé és zokogni kezdett.

— Filippio, drága. Filippio! — zokogta — hát ezért kellett neked elhagyni a hazádat, ezért a golyóért! ..

A halott Filippio szájából vér csuporgott elő: tüdőlövés érte ...

S Carlos, a bánattól szinte eszelősen fordult az elfogottak felé — ott volt közöttük Don Pedro, megsebesülve arcán és lasszóval megkötözve.

— Legalább te majd akasztófára kerülsz! — mondta feléje, de sírt, Filippio halála miatt.

— Gratulálok Önnek, senior! — lépett melléje a század parancsnoka. — Úgy védte magát a túlerővel szemben, mint egy született hadvezér. Pontos jelentést fogok tenni az esetről az alkirálynak ...

Ekkor pedig Chola lépett hozzá:

— Kösznöm Önnek, senior — mondta könnyek

között —, hogy megmentette a keresztemet a rablók kezéből és én Önnek adom hálából.

— Nem, nem, kis Chola — felelte a fiú. — Rád gondoltam, amikor kivettem Don Pedro kezéből...

S halk hangon kicsit tétovázva folytatta:

— De, ha te is úgy gondolod, valami mást szeretnék tőled cserébe a keresztért.

A lány pirulva hajtotta le fejét. Carlos pedig, most már biztos hangon így szólt:

— Ha ... te is spanyol lennél, úgy mondanám, hogy ... a szívedet ...

— Így történt, hogy két hét múlva az alkirály személyesen látogatott el a faluba — az esküvőre. S Paolo atya házában egy hatalmas pecsétetes okmányt vett elő a kíváncsi Carlos és a kedves Chola előtt:

— Mielőtt Isten és ember előtt egy pár lesz Önökből, Don Almayilla y Casset del Amoroena, — gondolom ez a teljes neve, legalább is ez a kis kép, amit édes atyja küldött át hozzám, önt ábrázolja, — kacsintott rá a fiúra az alkirály, — szóval, mielőtt megházasodna, kötelességem közölni valamit. Ófelsége, II. Fülöp Spanyolország királya úgy kegyeskedett rendelkezni, hogy családjának régi ujjvilágbeli birtoka, amelyet Ófelsége dicső emlékü atyja elvett a családtól, ismét visszaszálljon, — de Önre, nemes uram. Ezen kívül a birtokon kívül Ön megkapja ezen falu környékét, három napi járóföldre, — ha akarja, ki is jelölheti a határt. Mindezt pedig azért, mert

Öfelsége úgy véli, hogy a birodalom érdekeit azok a nemcek szolgálják, akik itt élnek a nép között, a népből házasodnak és a vér kötelékével fűzik szorosabbra az anyaország és az újvilág kapcsolatait... Atyja különben nem tudja, hogy Ön megnősül, — de tudja, hogy itt van és Isten áldását küldve Önre, rám bízta sorsának intézését. Én pedig ezennel beleegyezem, hogy Ön ezzel a leánnyal házasságot kössön. A családja régibb, mint a legrégibb európai uralkodócsaládé — mert ősei királyok voltak ezen a földön már akkor, amikor Szép Fülöp, a franciák királyának ősei még juhot legeltettek...

És így történt, hogy amikor Carlo Atyja végre rászánta magát a hosszú és veszedelmes útra, fia nagyobb kastélyban fogadta őt, mint az otthoni volt: válogatottabb ételekkel kínálta, mint a királyi díszében a főudvarmester szokta a vendégeket. De abban, hogy Don Almayilla y Gasset del Amoroena, Spanyolország grandja nem tért többé vissza az óhazába és sírja is ott van, a kastély kápolnájában, nem a palota és nem a terített asztal játszotta a főszerepet.

A terített asztalról ugyanis még csak lemondott volna az ősz főúr. De az a három csöppség, Juana, Carlos és Francisco, akik a szakállába csimpaszkodtak és kiborították a burnotszelencéjét, nem engedték el. Az unokáik vérének folytatói! Hát itt lehet ilyen édes kölyköket hagyni? És amikor a visszautazás napja közelgett, méltóságteljes hangon, kissé pislogva jelentette be a fiának.

— Carlos, úgy döntöttem, hogy itt maradok...

Igyekszem majd minél kevésbé a terhetekre lenni, — csak éppen a gyerekek...

...de ezt már Carlos nem bírta tovább. Megfeledkezett arról, hogy családapa, földesúr és az ország legelőkelőbb embere, sírvafakadt és az apja nyakába borult. Mindketten sírtak, utána mindketten neveltek: a csöpségek és az asszony Chola, értelmetlenül bámulták őket.

Igy került egy fedél alá a család és így váltotta be az öreg bibliába írott ígéretét Carlos. A kastélyban boldog emberek laktak és ez a boldogság szétáradt az egész országra: már senki nem emlékezett arra az időre, amikor Pissarro és a Don Pedro-féle gazemberek gyilkos banditái kergették a sárga fantómot, az aranyat... A dominikánusok keresztje legyőzte a kardot, a szeretet a kapzsiságot: és békesség volt az újvilágban, Isten békéje...

VÉGE.

Következő számunk:

LÁNGTENGER A MISSISSIPPIN

1	2	3	4	5	6	7	8	9	
		10				11		12	
→		13				14		↓	
15			16			17			
18		19				20		21	
22					23		24		
25		26	27		28			29	
30		31						32	
33			34		35	36		37	
38		39			40			41	
		42		43		44		45	
46			47	48				←	
		49		50		51			52
↑									←

Visszaintes sorok: 1. Ismert Petőfi-vers, 10. Vissza: tőzszerszám, 11. Y. L., 12. Közben é-vel kerítésanyag, 15. Ismert vége, 16. Az ó görög törzsek egyike, amely a művészetekben külön stílust teremtetett, 17. M. A. S., 18. A névtelen levelek aláírása, 19. Az agy parányi része, 21. Majdnem száz, 22. Női név, ék. föl., 23. Ékezettel germán néptörzs, 25. Helyhatározó szó, 26. Ibolya, becérve, 28. Majdnem tettleges, 30. Névelő, 31. Végén l-lel ezüstfehér fém, 32. I. Y. A., 33. Evszak, 34. Téli mássalhangzói, 35. Segélyhívó jel, 37. Ételt izesít, 38. Betű, fon., 39. Ó. O. O. A., 41. Vissza: egy betű pótlással gyümölcs, 42. A kés része, 43. Vissza: művészet, latinul, 45. A bors tulajdonsága, 46. Gördül, más szóval, 48. Z. V., 49. A szemtelen ellentéte, 52. Betű, fon.

Függőleges sorok: 2. Lakásban van, 3. Molyirtó szer, 4. Latin köszöntés, 5. Arany trilógiájának nagyerejű hőse, 6. Régi szekérfajta, 7. Lovakkal való cséplés, 8. Gyümölcs, 9. Y. L., 13. Betű, fon., 14. Agamemnon fa, a tauriszi Ariemís-szobor elrablója, 20. J. Z. E., 24. Sál mássalhangzói, 27. Akasztófa, 29. Sebes, más szóval, 36. Állatlakás, 39. Őszül betű, keverve, ék. hiány., 40. Ismert mérge, kismértékben hizlalásra használják, 41. Vissza: a madár szája, 42. Srég betű, keverve, 44. Vissza: szülőlen, 45. Nem amaz, 47. Idegen pénzegység, 50. Mák mássalhangzói, 51. Aláhang, 52. Mutatószó.

A keresztrefejtény megfejtését egyelőre nem díjazzuk.

Öntudatos keresztény
ember napilapjai a

NEMZETI UJSÁG

a legmegbízhatóbb,
a legfigyelemre méltóbb,
a legfüggetlenebb

MAGYAR NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., HONVÉD-UTCA 10

Kérjen mutatványszámot

Az

ÚJ NEMZETÉK

minden száma esemény.

Hasábjain minden esemény ott van
Árának megszabása is esemény
mindenki számára:

FÜGGETLEN NAPILAP és csak

4 fillér

Gyűjtsön „KÖSZ” bélyeget!

Az „ÖSSZETARTÁS”

bélyegbeváltó irodái „Kösz”-bélyegek ellenében

pénz nélkül adják az

UJ ÉLET REGÉNYTÁR füzeteit

Pesti oldalon:

Közp. iroda: VIII., Rökk Szilárd-u. 31. I.

Weisz Frigyes cég: IV., Ferenciek-tere 3.

Budai oldalon:

Dr. Óhidi Légmán rt.: I., Horthy M.-út 9.

Zibrinyi Kálmán cég: I., Krisztina-tér 3.

Kispesten:

Zoványi Tibor cég: Szt Imre herceg-út 51.

FÁTH

HARISNYA * KESZTYÜ KÖTÖTTÁRU

IV. Ferenciek-tere 2

„ÖSSZETARTÁS” tag, bélyeget ad

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

